

Türkçe-Arapça iki dilli bir sözlükte kelime dağarcığının sözcüksel anlamı (Örnek olarak Mevlüt SARI sözlüğü)

Arş.gör. Sarah Dhari Saud

Bağdat Üniversitesi, Diller Fakültesi

Türkçe

Genel Uzmanlık Alanı: Türk Dili ve Edebiyatı

Özel Uzmanlık Alanı: Dil

E-posta: sarah.t@cois.uobaghdad.edu.iq

**الدلالة المعجمية للمفردات في معجم ثنائي اللغة تركي - عربي
(معجم مولود صاري انموذجا)**

م.م. سارة ضاري سعود

جامعة بغداد - كلية اللغات - قسم اللغة التركية

ÖZET

İkili dilli sözlükler, dilleri anlamak ve. Öğrenmek. için önemli araçlar Olarak kabul Edilir. Sadece kelimeleri bir dilden diğerine çevirmekle Kalmaz, aynı zamanda anlamsal.açıklamalar sağlama ve kullanım Bağlamlarını sunmada. da büyük bir rol oynar. İki dilli sözlüklerdeki anlam bilgisi, belirli bir dildeki kelimelerin diğer bir. dilde taşıdığı anlamlara göre tanımlanma şekline işaret eder. Bu tür sözlüklerde, orijinal dilde bir kelime.veya ifade sunulur ve. hedef dile çevrili yapılıır. Bu çalışmada, Mevlüt SARI'nın hazırladığı ikili dilli sözlükte anlamsal açıklamaları inceleyip bu sözlüğün Erkek ve dişi sıfatların Arapça sözlükle karşılaştırılması yapılacaktır.

Bu çalışmada, Mevlüt SARI'nın hazırladığı ikili dilli sözlükte anlamsal açıklamaları inceleyip bu sözlüğün Erkek ve dişi sıfatların Arapça sözlükle karşılaştırılması yapılacaktır.

Anahtar Sözcükler: Mevlüt SARI, Arapça, Türkçe, Sözlük

GİRİŞ

İkili dilli sözlüklerde, örneğin Arapça-Türkçe sözlükte, dişi ve erkek sıfatların anlamları, sıfatların bir dilden diğerine nasıl çevrildiğine bağlı olarak değişebilir. Arapçada, sıfatlar dişi veya erkek olabilir ve bu, gramatikal cinsiyete bağlıdır. Örneğin, 'güzel' (erkek) ve 'güzel' (dişi) sıfatları, bir kişiyi veya bir şeyi cinsine göre tanımlar. Sıfatlar, tanımladıkları isimle cinsiyette (erkek veya dişi) ve sayıda (tekil veya çoğul) uyum sağlar. "Türkçede, sıfatlar isimle gramatikal cinsiyette uyum sağlamaz. Türkçe, Arapça gibi gramatikal cinsiyet ayrımı yapmaz. Bu nedenle, Türkçedeki sıfatlar ismin cinsiyetine bağlı olarak değişmez, erkek veya dişi olmasına bakılmaksızın sabit kalır. Örneğin, güzel sıfatı nesnenin erkek veya dişi olmasına bağlı olarak "Cemil" anlamına gelir.

Bu konu üzerine yapılan çalışmaların sayısı az değil. Bu konuyu inceleyen bazı dilbilimciler arasında İbn Cinni, el-Ferrâ ve Ebu'l-Barakât bin el-Anbârî bulunmaktadır. Bu alandaki önemli çalışmalardan biri Ebu Bekir el-Anbârî'nin 'Müzekker ve Münes' adlı kitabıdır. (Amayre,1986,5).

Türkçe ve Arapça arasındaki çeviri

"Arapçadan Türkçeye veya tam tersi çevirilerde, Arapçadaki gramatikal cinsiyete bağlı olarak sıfatların nasıl değiştiğini göz önünde bulundurmak gerekebilir. Ancak Türkçede sıfatlar sabit kalır. Örneğin, جميلة (dişi) kelimesini Türkçeye çevirdiğinizde, ismin cinsiyetine bağlı olarak herhangi bir değişiklik yapmadan 'güzel' olarak çevrilir. Türkçe, Arapçanın aksine, dişil veya eril cinsiyeti belirten işaretler içermez. Bu nedenle, cinsiyeti açıklığa kavuşturmak için bazı kelimelerden yararlanmak gerekebilir. Bu yaklaşım, anlamdan sapmayan ve kafa karışıklığına yol açmayan doğru bir çeviri sağlamaya yardımcı olur. (Ferrac, 2022,421).

Kültürel çağrışımların etkisi

Bazı sıfatlar, Arapçadaki cinsiyet ve türle ilgili kültürel anlamları taşıyabilir, ancak bu anlamlar aynı şekilde Türkçede bulunmayabilir. Bu nedenle, çeviri yaparken kültürel bağlamı anlamak önemlidir. Arapça, kelimeler ve ifadeler açısından iki yönlü bir anlama sahiptir. Birincisi, kelimeler ve ifadelerin mutlak anlamları ifade ettiği orijinal anlamdır; ikincisi ise, kelimeler ve ifadelerin belirli bir bağlamda kullanılan ve hizmet eden anlamlarıdır; bu ise türevsel anlamdır. Birinci yön, tüm dillerde ortak olan ve konuşucuların amaçlarının ulaştığı yerdir; bu nedenle, herhangi bir millete özgü değildir. İkinci yön ise Arap diline özgüdür. Çevirinin zorluklarından biri, Arapçanın özel kelimelerinin ve Kur'an'ın vahiyle indirildiği Arap Yarımadası'ndaki çevrenin getirdiği zorluklardır. Bu kelimeler, bu medeniyetin anahtarları olarak kabul edilir ve diğer dillerde karşılığı bulunmayan kelimelerdir. Bu tür kelimeler (El-Meydani,2011,32) çevirmenin onları hedef dildeki uygun harflerle (yani sesin.hedef.dilin.harfleriyle.aktarılması).yazmasını gerektirir.

Arapça ve Türkçede Dişil Cinsiyet

1. Arapça dilinde:

Dişil Cinsiyet Tanımı

İnsanların cinsiyet dilini eski zamanlarda, insan ve hayvanlarda erkek ile dişil arasındaki farkı fark ettiklerinde, bu farkın davranışlarına yansımıştır. (El- Enbari, 1996, 43)

Bu durumu Arap dilbilimcileri de fark etti. Süyûfî'nin 'eşbâh ve nezâir' adlı eserinde şöyle der: Şeyh Behaeddin ibn en-Nahhas, Mukaddime adlı eserine yaptığı yorumda, başlangıçta her dişil için eril kelimedenden farklı bir kelime belirlenmişti, tıpkı 'ağır' ve 'anân', 'gedi' ve 'anâk', 'hisân' ve 'hıcer' gibi. Ancak, kelimelerin çok fazla artmasından ve işlerin karmaşılaşmasından korktukları için, dişil ve eril

arasındaki farkı ayırt eden bir işaret koydular. Bu ayırt etme bazen sıfatlarda, örneğin 'dârib' ve 'dâribah', bazen isimlerde, örneğin 'insan' ve 'kadın', 'mar' ve 'mer'a' şeklindedir. Daha sonra bu ayrımı, kelime ve işaret arasında teyit için ve açıklık sağlamak amacıyla, 'kabeş' ve 'na'ca', 'cemel' ve 'nâka' gibi Süyûtî, 1942, 31). (Sözlerle geliştirdiler

Şeyhin Arapların başlangıçta dişi için eril kelimedenden farklı bir kelime koyma görüşünün, dişi kelimelerin çok fazla artmasına ve dişi işareti taşımayan kelimelerin ortaya çıkmasına neden olduğunu düşünüyorum. Bunlar arasında gökyüzü, yer, kuyu, göz, kadeh, ateş, kırmızı, rüzgar, bıçak, terlik, ev, fıçılar, gelin, savaş, akrep, ölçü, at gibi kelimeler bulunur ve bu dişi kelimelere küçültme yapıldığında dişi işareti olan 'tâ' eklenmez.

Üç harfli kelimeler söz konusu olduğunda, Araplar 'ateş' kelimesinin küçültme biçimi olarak 'nüeyra', 'ev' kelimesinin küçültme biçimi olarak ise 'deveira' derler. Arapçada, dişi için özel durumları ifade eden ve bu türün özelliklerinden kaynaklanan formüllerde dişi işareti tamamen gereksiz hale gelir. Bu ifadeler arasında 'hayız', 'kısır', 'hamile', 'göğüs' (genç kız), 'nâşir' (yaygın) ve 'zâhir' (açık) gibi kelimeler yer almaktadır (El- Enbari, 1996, 53).

Araplar dişi için birkaç işaret koymuşlardır:

Dişi işareti-

1. Dişi işaretlerinin en önemlisi ve Arapçada en yaygın olanı 'tâ' harfidir. Bu 'tâ' harfi öncesindeki ses her zaman açık olur, örneğin 'büyük' (kabîra), 'küçük' (saghîra), 'sakâl' (lihya), 'boyun' (rikba). Ancak, tek heceli kelimelerde durduğunda öncesindeki ses sessiz hale gelir, örneğin 'kız' (bint) ve dişi 'oğul' (ibn).

Kız kardeş' (uht) dişi formunda olan 'kardeş' (eh) gibi. Bu 'tâ' harfi durdurulduğunda 'hâ' harfine dönüşür; bu nedenle Arap yazısında 'hâ' şeklinde

yazılır. Her kelime, hem başlangıçta hem de durduğunda nasıl telaffuz ediliyorsa öyle yazılır.

Arapçada isimlere 'tâ' harfinin eklenmesinin aslı, dişiyi erilden ayırmaktır. Ancak, bazı dilbilimciler, bunlardan biri olan eş-Şemûnî'nin İbn Malik'in el-Fiyye'sinin şerhinde belirttiği gibi, 'tâ' harfinin isimlere dişilik dışında başka durumlar için de eklendiği durumları da belirtmişlerdir :

1. cinsin tekilini ayırt etmek, örneğin 'hurma' (Temr) ve 'hurma meyvesi' (Temre), 'palmiye' (Nehl) ve 'palmiye ağacı' (Nehle).
2. Aşırılık (mübalağa) , örneğin: Sabure (Çok sabırlı olan).
3. Aşırılığın pekiştirilmesi (Tekid İ mübalağa), örneğin:Allame (Çok ve derin bilgili).
4. İlişkinin belirtilmesi (Neseb) : Ezraki ve Ezrake.
5. Mefa'ildeki(y) örneğin:(Zenadika), Yahut 'y' getirildiğinde 'te' kullanılmaz. Örneğin(Zenadik).
6. Kelimenin (Fe) yerine koymaktadır. Örneğin(İkamet).

2. Arapçada uzun dişî 'elif' genellikle renkleri ve fiziksel kusurları belirten 'fâ'lâ' dişî formunda bulunur. Örneğin, 'kırmızı' (Hamra) dişî formunda 'kırmızı' (Ahmar), 'topal' (Arca) dişî formunda 'topal' (Arac) gibidir.

3. Arapçada, kısa dişî 'elif' özellikle 'fâ'lâ' dişî formunda ve üstünlük bildiren 'af'al' kalıbında bulunmaktadır. Örneğin, 'küçük' (Suğra) dişî formunda 'daha küçük' (Asğır) gibidir.

Dişilik işaretleri, isimlerin aslında eril olduğunu ve dişiliğin erilliğin bir yan ürünü olduğunu gösterir. Dişilik, erilliğin bir yan ürünü olduğu için dişiliği belirten bir işarete ihtiyaç duyar. (İbn akil, s. 4)

Bazı dilbilimciler, Arapçada dişilik ve erillik fenomeninin kesin bir ölçüye göre işlemediğini ve bu konuda esas olanın işitme olduğunu belirtmektedir. Örneğin, bir adama 'hamza' ve 'lamsa' denir, ve 'yavaş ve dağınık' (Tabka) olarak tanımlanabilir; aynı şekilde kötü huylu biri için 'zab'ırāy' (zubari) denir. Ayrıca, dişil işaretlerden yoksun adlar da bulunabilir, örneğin Hind ve Zeyneb gibidir.

Bu konuda benzer bir görüşü Bragstresser, 'Dilbilgisel Gelişim' adlı kitabında ifade eder ve şöyle der: 'Dişilik ve erillik, dilbilgisinin en karmaşık konularından biridir ve bu konudaki meseleler çok sayıda ve karmaşıktır. Yabancı araştırmacılar bu sorunları kesin bir şekilde çözmemeyi bu konuda büyük çaba göstermelerine rağmen başaramamışlardır. (Bragstresser, 1967, 58)

- Tekil olanı belirten işaret

Eril tekil isimler için (elif) kullanılır. Basralıların görüşüne göre, (za) harfi kelimenin kendisindendir. Kufe'ye göre ise bu harf fazladır (İbn Akil, 63). Dişil isimler için ise (zi) ve (ze) (he'nin) sakın olması ve kırılması ile kullanılmaktadır.

2. Türkçe dilinde:

Türkçede hem insanlar hem de hayvanlar için eril ve dişil ayrımı yoktur; her kelime genel anlamıyla hem eril hem de dişil anlamında kullanılabilir. Eğer bir hayvan için eril bir kelime belirtmek istenirse, kelimenin önüne 'erkek' eklenir. Bir kelimenin dişil formunu belirtmek istediklerinde, kelimenin önüne 'dişi' eklerler. İnsanlar için ise, erkek anlamında 'bay', dişi anlamında ise 'bayan' kelimesini kullanmışlardır.

معلمة	Bayan öğretmen	معلم	Bay öğretmen
لبوه	Dişi aslan	أسد	Erkek aslan

Orijinalde dişil anlam taşıyan bazı kelimeler de vardır, örneğin 'kız' (kız ya da genç kız), 'kadın' (kadın), 'anne' (anne), 'teyze' (hala) ve benzerleri ayrıca ek almadan dişil olarak kullanılan bazı kelimeler de vardır (İbn Akil,63)

Erkek	مذكر	Dişi	مؤنث
Dede	الجد	Nine	الجددة
Amca	العم	Hala	العمة
Dayı	الخال	teyze	الخالة
Damat	العريس	Gelin	العروس
Baba	الاب	Anne	الام
Kurt	الذئب	Börteçine	الذئبة
Koç	خروف	Koyun	شاة

Dillerdeki Dişil Kullanım Meselesi

Elbette insan var olduğundan beri cinsiyet üzerine düşündü ve bu konu ile meşguldü. Âdem aleyhisselam yalnız bir erkek olarak yaratılmadı, Allah - Celle Celâluhu - onunla birlikte bir dişi yarattı ve bu, O'nun hikmetinin bir tezahürüydü. Evrenin ve varoluşun devamı, erkeklik ve dişilik aracılığıyla gerçekleşti ve Allah'ın sünnetinde hiçbir değişiklik bulamazsınız.(Berekat,1988,15) Bu, çoğu canlıda geçerli bir durumdur.

Kuran-ı Kerim bunu şu ayetle ifade eder:

"Ey Âdem! Sen ve eşin cennette oturun.dedik" (Bakara .35)

"Ey insanlar! Sizi bir tek nefisten yaratan ve ondan da eşini yaratan, ikisinden birçok erkek ve kadın üretilip yayan rabbinize itaatsizlikten sakının" (Nisa,1)

"Erkek ve dişi iki çifti O yarattı"(Necm,45)

Bu, diğer tüm hayvanlarda da geçerlidir. Allah'ın şu ayetinde ifade edildiği gibi:

"Koyundan iki, keçiden iki olmak üzere sekiz eş ... De ki: "O, bunlardan iki erkeği mi, iki dişi mi, yoksa bu iki dişinin rahimlerindeki yavrularını mı haram kıldı? Eğer doğruysanız bana bilerek söyleyin." (En'am,143) "Ve deveden iki, sığırdan iki ... De ki: "O, bunlardan iki erkeği mi, iki dişi mi, yoksa bu iki dişinin rahimlerindeki yavruları mı haram kıldı?" (En'am, 144).

Bu, bitkilerde de geçerlidir. Allah'ın şu ayetinde ifade edildiği gibi: (Berekat,1988,16) "Üzerinize gökten su indirip o su ile çiftler halinde çeşitli bitkiler çıkardık" (Taha,53)

"Biz, onun üzerine yağmur indirdiğimiz zaman kıpırdar, kabarır ve her güzel çiftten nice bitkiler bitirir" (Hac, 5)

Allah'ın kudreti ve hikmeti belirginleştiğinde, tüm canlıları boğacak olan tufan sırasında, Allahu teala Peygamber Nuh'a (a.s) gemiyi yapmasını emretti ve hayatın devam etmesi için gemiye her türden iki çift almasını söyledi.

"Her şeyden birer çifti ve aleyhlerine önceden hükmümüz verilmiş olanlar dışındaki aile fertlerini ve iman edenleri gemiye bindir" dedik" (Hud, 40)

Ancak erkeklik ve dişilik düşüncesi, Kuran-ı Kerim'in bize yaklaştırdığı bir yaşamsal aşamaya kadar gitmektedir. Biz bunu yalnızca Yaratan'ın, âhirette erkeklik ve dişiliğin nasıl birleştiğini bize gösterdiği yerde, yani takva sahiplerinin evi olan cennette anlayabiliriz. Bu, O'nun ifadelerinde açıkça görülmektedir :(Berekat,1988,17)

"Orada onlar için her türlü kusurdan pâk olmuş eşler bulunacaktır. Onlar orada daim kalacaklardır"(Bakara, 25)

Orada ürünlerin her birinden ikişer çift yaratmıştır"(Rad,3)"

İkisinde de her türlü meyveden çift çift vardır" (Rahman, 52)"

İşte böyle Bunun yanısıra biz onları, iri gözlü hûrilerle evlendiririz" (Duhan, 54)

**Mevlüt SARI sözlüğündeki dişil ve eril sıfatların
Arapça sözlükle karşılaştırılması.**

Mevlüt SARI Türkçeden Arapçaya (Dişil ve Eril için kullanılmaktadır)	Mevlüt SARI Arapçadan Türkçeye (Dişil ve Eril için kullanılmaktadır)	Arapça sözlüğü EL- Sihah
Abdal	Ahmak	Eril: Ahmak Dişil: Hamkaa
Afsuncu	Sihirbaz	Eril: Sahir Dişil: Sahire
Ağır	Ağır	Eril: Sekil Dişil: Sekile
Ajan	Casus	Eril: Casus Dişil: Casuse
Aciz	Aciz	Eril: Aciz Dişil: Acuz
Akıllı	Akıllı	Eril: Akil Dişil: Akile
Akılsız	Ahmak	Eril: Ahmak Dişil: Hamkaa
Aksak	Topal	Eril: Arec Dişil: Arca
Ama	Kör	Eril: Ama Dişil: Amya
Alim	Bilgin	Eril: Alim Dişil: Alime

Mevlüt SARI Türkçeden Arapçaya (Dişil ve Eril için kullanılmaktadır)	Mevlüt SARI Arapçadan Türkçeye (Dişil ve Eril için kullanılmaktadır)	Arapça sözlüğü EL- Sihah
Asil	Soylu, Asil	Eril: Asil Dişil: Asile
Aşık	Aşık	Eril: Aşık Dişil: Aşıka
Ak	Beyaz	Eril: Abyaz Dişil: Beyza
Ahbap	Dost, arkadaş	Eril: Sadik Dişil: Sadika
Aç	Aç	Eril: Caii Dişil: Caia
Açgözlü	Tamahkar	Eril: Tamma Dişil: Tammae
Asabi	Öfkeli, dargın	Eril: Gazban Dişil: Gazba
Arslan, aslan	Aslan	Eril: Esed Dişil: Esede
Açgöz	Uyanık	Eril: Yakız Dişil: Yakzane
Alacalı	Alacalı, benekli	Eril: Ebreş Dişil: Berşa
Ağır başlı	Ağır başlı	Eril: Rezin Dişil: Rezine
Al	Kırmızı	Eril: Ahmer Dişil: Hamra
Bağrı	Üzgün	Eril: Hazin Dişil: Hazine

Mevlüt SARI Türkçeden Arapçaya (Dişil ve Eril için kullanılmaktadır)	Mevlüt SARI Arapçadan Türkçeye (Dişil ve Eril için kullanılmaktadır)	Arapça sözlüğü EL- Sihah
Bariz	Aşıkâr	Eril: Vazih Dişil: Vazihe
Becerikli	İşinde mahir, usta	Eril: Bari Dişil: Baru
Beyaz	Beyaz	Eril:Abyaz Dişil:Beyza
Bilgisiz	Cahil	Eril: Cahil Dişil: Cahile
Çarpık	Eğri	Eril:Avec Dişil:Avca
Çalışkan	Bütün gücüyle çalışan	Eril: Müctehid Dişil:Müctehide
Çılgın	Deli	Eril:Mecnun Dişil:Mecnune
Dazlak	Kel	Eril: Aslaa Dişil: Salaa
Düzgün	Doğru, müstakim kişi	Eril: Salih Dişil: Saliha
Deli	Deli	Eril: Mecnun Dişil: Mecnune
Değerli	Nefis	Eril: Nefis Dişil:Nefise
Doktor	Doktor, hekim	Eril: Hekim Dişil: Hekime
Durgun	Sakin	Eril: Sakin Dişil: Sakine

Mevlüt SARI Türkçeden Arapçaya (Dişil ve Eril için kullanılmaktadır)	Mevlüt SARI Arapçadan Türkçeye (Dişil ve Eril için kullanılmaktadır)	Arapça sözlüğü EL- Sihah
Ecnebi	Yabancı	Eril: Garip Dişil: Garibe
Esmer	Esmer	Eril: Esmer Dişil: Semra
Edepli	Şerefli, saygın	Eril: Şerif Dişil: Şerife
Edepsiz	Terbiyesiz	Eril: Fazz Dişil: Fazza
Esir	Tutsak, esir	Eril: Esir Dişil: Esire
Eş	Koca, karı, eş, zevce	Eril: Zevc Dişil: Zevce
Fakir	Fakir, yoksul	Eril: Fakir Dişil: Fakire
Gezici	Seyyar	Eril: Mütecevvil Dişil: Mütecevvile
Galip	Galip	Eril: Galip Dişil: Galibe
Görmez	Kör	Eril: Ama Dişil: Amya
Güzel	Güzel	Eril: Cemil Dişil: Cemile
Hacı	Hacı	Eril: Hac Dişil: Hacce
Hain	Hain	Eril: Hain Dişil: Haine

Mevlüt SARI Türkçeden Arapçaya (Dişil ve Eril için kullanılmaktadır)	Mevlüt SARI Arapçadan Türkçeye (Dişil ve Eril için kullanılmaktadır)	Arapça sözlüğü EL- Sihah
Hafız	Kuranı ezberleyen	Eril: Hafız Dişil: Hafıza
İhtiyar	Aciz	Eril: Aciz Dişil: Acuze
İdealist	Mükemmel	Eril: Bari Dişil: Baru
İnançlı	İman eden, mümin	Eril: Mümin Dişil: Mümine
Kalıcı	Daima, devamlı	Eril: Baki Dişil: Bakiye
Kederli	Üzgün	Eril: Hazin Dişil: Hazine
Kara	Kara	Eril: Esved Dişil: Sevda
Kızıl	Kırmızı	Eril: Ahmer Dişil: Hamra
Kırmızı	Kırmızı	Eril: Ahmer Dişil: Hamra
Kel	Kel	Eril: Aslaa Dişil: Salaa
Kinci	Kindar	Eril: Hebis Dişil: Hebise
Kocaman	İri	Eril: Dahm Dişil: Dahme
Korkak	Korkak	Eril: Ceban Dişil: Cebane

Mevlüt SARI Türkçeden Arapçaya (Dişil ve Eril için kullanılmaktadır)	Mevlüt SARI Arapçadan Türkçeye (Dişil ve Eril için kullanılmaktadır)	Arapça sözlüğü EL- Sihah
Kuvvetli	Kuvvetli, güçlü	Eril: Kavi Dişil: Kaviyye
Lütüfkar	İyilik eden	Eril: Muhsin Dişil: Muhsine
Mahçup	Mahçup	Eril: Hacil Dişil: Hacile
Mahir	İşinde mahir, usta	Eril: Bari Dişil: Baru
Mahpus	Mahpus	Eril: Habis Dişil: Habise
Münevver	Aydın, kültürlü	Eril: Musakkaf Dişil: Musakkafa
Namlı	Şöhretli	Eril: Meşhur Dişil: Meşhure
Onurlu	Şeref sahibi	Eril: Şerif Dişil: Şerife
Öğrenci	Öğrenci	Eril: Talip Dişil: Talibe
Pişman	Pişman	Eril: Nadim Dişil: Nadime
Rehber	Delil, mürşit	Eril: Delil Dişil: Delile
Sabit	Sabit, devamlı	Eril: Sabit Dişil: Sabite
Sağlam	Sağlam	Eril: Rasin Dişil: Rasine

Mevlüt SARI Türkçeden Arapçaya (Dişil ve Eril için kullanılmaktadır)	Mevlüt SARI Arapçadan Türkçeye (Dişil ve Eril için kullanılmaktadır)	Arapça sözlüğü EL- Sihah
Sahip	Malik	Eril: Malik Dişil: Malike
Samimi	Doğru	Eril: Sadik Dişil: Sadika
Sarı	Sarı	Eril: Asfer Dişil: Safraa
Şahit	Şahit	Eril: Şahid Dişil: Şahide
Şehit	Şehit	Eril: Şehid Dişil: Şehide
Tüccar	Tüccar	Eril: Tacir Dişil: Tacire
Tabib	Doktor, hekim	Eril: Tabib Dişil: Tabibe
Ucuz	Ucuz	Eril: Rahis Dişil: Rahisa
Ulu	Büyük	Eril: Kebir Dişil: Kebire
Üzgün	Üzgün	Eril: Hazin Dişil: Hazine
Uzun	Uzun	Eril: Tavis Dişil: Tavile
Yar	Sevgili	Eril: Habib Dişil: Habibe
Yaşlı	Yaşlı	Eril: Aciz Dişil: Acuze

Mevlüt SARI Türkçeden Arapçaya (Dişil ve Eril için kullanılmaktadır)	Mevlüt SARI Arapçadan Türkçeye (Dişil ve Eril için kullanılmaktadır)	Arapça sözlüğü EL- Sihah
Yeşil	Yeşil	Eril: Ahzer Dişil: Hazraa
Zengin	Zengin	Eril: Gani Dişil: Ganiyye
Zayıf	Zayıf	Eril: Zayıf Dişil: Zayıfe

KAYNAKÇA

- ÇOLAKBOSTANCI, G., & KOÇKESKİN, N. (2013). Arapçadan alıntı müennes kelimelerin Türkiye Türkçesindeki tutunamamışlığı. Dil Araştırmaları, 13(13), 93-108
- IŞIK, C. (2015). Arapça ile Türkçe Arasındaki Temel Farklılıklar. Iğdır Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, (6), 119-146
- BULUT, A. (2020). Muhammed el-Medenî et-Trabzonî ve Risâle fî Beyânî Mâ Yüzekker ve Yüennes vemâ Yetbeuhû mine'l-Fevâidi'l-Mühimme Adlı Eseri. Yakın Doğu Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 6(2), 359-420
- GÜNDÜZÖZ, S. (2005). Arapçada kültür-dil ilişkisi: Arapçanın yapılanması ve algılanmasında etkili öğeler. Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi, 5(3), 215-229
- SUBAŞI, D. A. (2010). TÖMER'de yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Arap öğrencilerin kompozisyonlarında hata analizi. Dil Dergisi, (148), 7-16
- ALTUN, A. (2016). TÜRK-ARAP İLİŞKİLERİ SONUCU TÜRKÇE-ARAPÇA ETKİLEŞMESİNİN ARAPÇA ÖĞRENİM VE ÖĞRETİMİNE KATKISI. TURAN-SAM, 8(29), 264-277
- IŞIK, Y. (2022). Mevlana Celaleddin Rumi'nin Yapıtlarında Örtük Eril Cinsiyet. Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi, 10(32), 26-50
- ÜSTÜNEL, Ö. Y. (2021). Türkçede kişi, insan ve adam Sözcüklerinin Kavramsal İçeriği. Journal of Modern Turkish Studies, 18(3), 283
- SARI, Mevlüt, cep Sözlüğü, bahar yayın evi, İstanbul,
- ŞENOCAK, Abdurrahim, Arap Dilinde Erillik Dişillik Müzekker Müennes, Bilimadamı yayınları,

المصادر العربية

- أسماعيل الجوهري، قاموس الصحاح، دار المعرفة، لبنان، 2012
- أبو بركات الأنباري، البلغة في الفرق بين المذكر والمؤنث، تحقيق د. رمضان عبد التواب، مكتبة الخانجي، القاهرة، الطبعة الثانية، 1996
- جلال الدين السيوطي، الأشباه والنظائر في النحو، حيدر اباد الهند، الطبعة الثانية، اربعة اجزاء،

- الدكتور اسماعيل احمد عمارة، ظاهرة التأنيث بين اللغات العربية واللغات السامية، مركز الكتاب العلمي، الاردن، 1986
- الدكتور محمد عبدالرحمن فراج، التباين الشكلي والدلالي بين العربية والتركية، مجلة كلية اللغات والترجمة، القاهرة، 2022
- الميداني، مجمع الأمثال، المجلد الأول، مكتبة الاداب، القاهرة، 2011
- ابراهيم بركات، التأنيث في اللغة العربية، ط1، دار الوفاء للطباعة والنشر، المنصورة، 1988
- برجشتر اسر، التطور النحوي، أخرجه وصححه وعلق عليه الدكتور رمضان عبد التواب، القاهرة، 1967
- ابن عقيل، شرح ابن عقيل على الفية ابن مالك ومعه كتاب منحة الجليل بتحقيق ابن عقيل ، تأليف محمد محيي الدين عبد الحميد ، أربعة أجزاء، القاهرة، 2004

الدلالة المعجمية للمفردات في معجم ثنائي اللغة تركي - عربي (معجم مولود صاري انموذجا)

المستخلص

تُعَدّ المعاجم الثنائية اللغة أدوات مهمة لفهم اللغات وتعلّمها. فهي لا تقتصر على ترجمة الكلمات من لغة إلى أخرى فحسب، بل تؤدي أيضًا دورًا كبيرًا في تقديم التوضيحات الدلالية وعرض سياقات الاستعمال. وتشير المعرفة الدلالية في هذه المعاجم إلى الطريقة التي تُعرّف بها الكلمات في لغة ما وفقًا للمعاني التي تحملها في لغة أخرى. وفي هذا النوع من المعاجم، يُعرض اللفظ أو التعبير في اللغة الأصلية ثم يُقدّم مقابله في اللغة التي يتم الترجمة إليها في سياق الترجمة.

في هذه الدراسة سيتم تحليل التوضيحات الدلالية في المعجم الثنائي اللغة الذي أعدّه مولود صاري، مع إجراء مقارنة بين الصفات المذكورة والمؤنثة الواردة فيه ونظيراتها في المعجم العربي.

الكلمات المفتاحية: مولود صاري، العربية، التركية، المعجم